Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Russu Natalia
Dosar nr. 2a-920/2024 (2-22149278-02-2a-06032024)

D E C I Z I E

4 septembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Malîi Ala
Judecătorii: Cașcaval Andrei și Mămăligă Natalia

Grefier: Pîntea Irina

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarată de avocata Sîrbu-Beșliu Irina în interesele lui Popov Anatolie și apelul incident declarat de Popov Natalia împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 noiembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Popov Natalia împotriva lui Popov Anatolie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

A CONSTATAT:

Circumstanțele cauzei:

La 11 octombrie 2022, reclamanta Popov Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popov Anatolie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la *****, a înregistrat căsătoria cu pârâtul, iar din căsătorie s-a născut fiica *****, născută la *****.

Relevă că, căsătoria a fost desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun.Chișinău din 22 iunie 2010.

Remarcă că domiciliul copilului nu a fost stabilit printr-un act judecătoresc, fiind nevoită să se adreseze în prezent instanței de judecată și să solicite emiterea unei hotărâri judecătorești prin care domiciliul copilului să fie stabilit cu mama.

Menționează că, determinarea domiciliului fiicei ***** cu aceasta, este necesară, deoarece de la desfacerea căsătoriei până în prezent copilul domiciliază doar cu ea și este foarte atașată de aceasta.

Afirmă că, prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 30 ianuarie 2015, s-a încasat de la Anatolie Popov în beneficiul Nataliei Popov pensia de întreținere a copilului minor, fiica *****, născută la *****, în mărime de 1 000 lei lunar.

Reiterează că, principiul interesului superior al copilului, reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului, iar implementarea lui este o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

Consideră că este în drept de a se adresa cu cerere de chemare în judecată privind modificarea plății pensiei de întreținere a copilului minor, or pensia de întreținere a copilului minor încasată pentru întreținerea acestuia este una prea mică în coraport cu necesitățile zilnice de întreținere a copilului din care cauză întâmpină greutăți la asigurarea unui trai decent copilului.

A mai invocat că, la întreținerea ei se află și mama sa, *****, care a fost diagnosticată cu *****.

A opinat că instanța de judecată urmează să ia în considerație necesitatea asigurării interesului superior al copilului și să dispună modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori de la 1 000 lei lunar la suma de 4 000 lei lunar, sumă ce va fi echitabilă și de natură să contribuie la asigurarea unei întreținеri materiale corespunzătoare a minorei, luând în considerare că minimul de existență este în continuă creștere.

La fel, remarcă că atât reclamanta cu copilul, cât și pârâtul, se află peste hotarele Republicii Moldova și Popov Anatolie dispune de mijloace financiare pentru întreținerea copilului.

A subliniat că rata inflației a crescut considerabil, fapt ce a generat creșterea prețurilor, iar în prezent pentru întreținerea unui copil este necesară lunar o sumă de aproximativ 10 000 lei.

Invocă că, în afară de hrană, copilul mai are nevoie de îmbrăcăminte, încălțăminte, un loc de trai, servicii comunale (apă, gaz, electricitate etc.), rechizite școlare, medicamente și altele .

A notat că, stabilirea pensiei pentru întreținerea copilului minor, reieșind din minimul de existență, vine în contradicție cu Convenția cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, potrivit căreia, răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților.

Consideră că părinții trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Astfel, ținând cont de faptul că răspunderea pentru creșterea și asigurarea dezvoltării copilului revine în primul rând părinților, aceștia având obligația de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile față de copil, la fel părinții au îndatorirea de a crește copilul în condiții care să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială în mod deplin.

În drept, reclamanta a fundamentat cererea de chemare în judecată în temeiul dispozițiilor art. 3 alin. (1), art. 18 alin. (l) din Convenția cu privire la drepturile copilului, art. 58 alin. (1), art. 63, art. 74 și art. 110 din Codul familiei, și a solicitat stabilirea domiciliului copilului minor ***** Popov cu mama; modificarea pensiei de întreținere a copilului minor stabilită prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun.Chișinău din 30 ianuarie 2015, prin încasarea de la Popov Anatolie, născut la *****, domiciliat în raionul *****, în beneficiul Nataliei Popov a pensiei pentru întreținerea copilului minor *****, născută la *****, în sumă fixă de 4000 lei lunar, începând cu data depunerii cererii și până la atingerea majoratului de către copil; încasarea din contul lui Popov Anatolie în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 noiembrie 2023 a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Popov Natalia. S-a constatat dreptul copilului *****, care a atins vârsta de *****, de a alege cu care dintre părinți vrea să locuiască după atingerea acestei vârste, intervenite la *****. S-a modificat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor ***** stabilită de instanța de judecată în baza hotărârii judecătorești, emisă de Judecătoria Ciocana mun.Chișinău, nr. 2-3726/2014 din 30 ianuarie 2015, prin care s-a încasat de la Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov pensia pentru întreținerea copilului minor ***** în mărime de 1 000 lei lunar și s-a încasat de la Popov Anatolie în

beneficiul Nataliei Popov pensia pentru întreținerea copilului minor ***** în sumă bănească fixă în mărime de 2 500 lei lunar, începând cu 11 octombrie 2022 (data adresării în instanța de judecată) până la atingerea de către copilul minor a majoratului. S-a încasat de la Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 100 lei, cheltuielile legate de traducerea înscrisurilor în sumă de 480 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1 926 lei. În rest, cererea de chemare în judecată, și anume în partea în care se referă la stabilirea domiciliului copilului minor care au atins vârsta de *****, după atingerea acestei vârste, de către instanța de judecată, și în partea încasării diferenței cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1 926 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 8 decembrie 2023, prin intermediul poștei terestre avocata Sîrbu-Beșliu Irina în interesele lui Popov Anatolie a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 noiembrie 2023, solicitând admiterea apelului, casarea parţială a hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 8 noiembrie 2023, în partea admiterii modificării cuantumului pensiei în sumă bănească fixă de 2 500 lei, încasarea din contul lui Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov a cheltuielilor de traducere a înscrisurilor în cuantum de 480 lei şi a cheltuielilor de asistenţă juridică în sumă de 1 926 lei, și emiterea unei hotărâri privind respingerea integrală a acţiunii, și compensarea cheltuielilor de judecată.

Apelul este depus în termenul legal de 30 de zile prevăzut de art. 362 din Codul de procedură civilă, hotărârea fiind pronunțată la 8 noiembrie 2023, iar apelul a fost depus la 8 decembrie 2023, prin intermediul poștei terestre (f. d. 79).

La 30 iulie 2024, avocata Ursu Olga în interesele Nataliei Popov a depus apel incident împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 noiembrie 2023, solicitând admiterea apelului incident depus de Natalia Popov, prin intermediul avocatei Ursu Olga, modificarea hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 8 decembrie 2023, prin admiterea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Popov Natalia împotriva lui Popov Anatolie cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreţinere a copilului minor, prin încasarea de la Popov Anatolie a pensiei de întreţinere a copilului minor *****, născută la *****, de la data depunerii cererii pînă la atingerea majoratului de către copil, în sumă fixă de 4 000 lei lunar şi compensarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Argumentele părţilor:

În motivarea cererii de apel, avocata Sîrbu-Beşliu Irina în interesele lui Popov Anatolie a invocat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond.

Consideră că încasarea de către instanţa de judecată a pensiei de întreţinere pentru orice copil minor potrivit legislaţiei în vigoare al Republicii Moldova cât şi potrivit hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4 din 15 aprilie 2013 privind practica judiciară de soluţionare de către instanţele judecatoresti a cauzelor referitoare la încasarea pensiei de întreţinere pentru minori şi alţi membri ai familiei, poate fi doar în baza minimului de existenţă pentru un copil stabilit prin informaţia informaţia eliberată de la Biroul National de Statistică, care în prezent este de 2 261, 50 lei.

Afirmă că suma de 2 261,50 lei urmează a fi împărţită în jumătate, pentru ca fiecare părinte să contribuie la întreţinerea copilului, astfel că fiecare părinte urmează să contribuie cu cîte 1 130,75 lei.

Remarcă că Popov Anatolie mai are un copil minor la întreţinere - Popov Donielli, născut la 12 februarie 2016.

În argumentarea apelului incident, avocata Ursu Olga în interesele Nataliei Popov a invocat că nu este de acord în partea încasării pensiei de întreţinere a copilului minor în suma stabilită de 2 500 lei lunar pentru copil și în partea încasării parțiale a cheltuielilor de judecată.

Relatează că ținând cont de faptul că, pensia de întreţinere a copilului este una prea mică în coraport cu necesităţile zilnice de întreţinere a copilului, apelanta întâmpină greutăţi privind asigurarea unui trai decent copilului, deoarece o are la întreţinerea sa şi pe mama acesteia.

Subliniază că în instanţa de fond s-a dovedit că reclamanta o are la întreţinere şi pe mama sa, *****, care a fost diagnosticată cu *****, fiind anexat în acest sens un raportul clinic al acesteia şi informaţia din baza de date a persoanei declarante, tradusă din limba italiană, iar potrivit acesteia, se arată indicatorul situaţiei economice.

La fel, prezintă instanţei de apel certificatul medical de evaluare a invalidităţii civile în privinţa mamei apelantei, prin care se confirmă faptul că ***** este invalid cu reducerea permanent a capacităţii de muncă de 67%.

Notează că instanţa de fond corect a punctat că, la stabilirea pensiei de întreţinere a copilului *****, prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chişinău din 30 ianuarie 2015, acesta avea o vârstă mai fragedă, iar în prezent copilul are

vârstă de *****, vârstă care implică cheltuieli mult mai mari legate atât de viaţa cotidiană de zi cu zi, de învăţământ, activităţi extraşcolare, hrană, vestimentaţie, precum şi luând în considerare creşterea preţurilor atât la produsele alimentare, cât şi nealimentare şi la prestarea diferitor servicii.

Relevă că instanţa corect a respins ca neîntemeiate alegaţiile pârâtului referitor la faptul că este suficient să achite pensia de întreţinere a copilului minor cîte 1130,75 lei lunar. Or, o astfel de tratare a problemei este direct contrară intereselor superioare ale copilului minor.

A opinat că suma acordată de către instanţă este prea mică, fapt ce determină să solicite modificarea hotărârii instanţei de fond în această parte, cu dispunerea încasării pensiei de întreţinere în mărime de 4 000 lei lunar, sumă ce va fi echitabilă şi de natură să contribuie la asigurarea unei întreţineri materiale corespunzătoare a minorei, luând în considerare circumstanțele că atât mama cu copilul, cât şi tatăl copilului, locuiesc în Italia, apelanta/reclamantă o are la întreţinere şi pe mama sa, *****, care a fost diagnosticată cu *****, fiindu-i stabilit un grad de invaliditate.

La fel, remarcă că la 18 octombrie 2023 apelanta a născut cel de-al doilea copil, iar în prezent este în incapacitate de muncă, fiind în concediu de îngrijire a copilului.

Referitor la cerinţa privind compensarea cheltuielilor de judecată, consideră că toate cheltuielile de judecată au fost justificate, astfel solicită instanţei de apel să modifice hotărârea instanţei de fond în această parte şi să compenseze apelantei toate cheltuielile de judecată integral, or, cheltuielile de asistenţă juridică în sumă de 3 852 lei sunt destul de rezonabile.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, părțile pe dosar nu s-au prezentat, procedura de citare a fost respectată. Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa părților pe dosar. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel și apelul incident, în raport cu materialele

dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră cererea de apel și apelul incident ca fiind neîntemeiate şi urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din motivele ce succed.

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform art. 362[1] alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cadrul procesului în care se judecă apelul depus de apelant, intimatul este în drept, după expirarea termenului de apel, să depună apel în scris, inclusiv în formă electronică prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Apelul incident se depune nu mai tîrziu de data depunerii referinţei la cererea de apel.

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidate pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

Din materialul probator rezultă că Popov Natalia și Popov Anatolie s-au aflat în relații de căsătorie, aceasta fiind desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun.Chișinău din 22 iunie 2010 (f. d. 9).

Din căsătorie, Popov Natalia și Popov Anatolie au un copil minor comun, fiica *****, născută la ***** (f. d. 8).

Prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 30 ianuarie 2015 s-a dispus încasarea de la Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov pensia pentru întreținerea copilului minor, fiica *****, în mărime de 1 000 lei lunar, începând cu data de 29 octombrie 2014 până la schimbarea situației materiale ale părților, dar nu mai mult decât majoratul copilului (f. d. 25).

La 11 octombrie 2022, Popov Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Popov Anatolie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii și a constatat dreptul copilului *****, care a atins vârsta de *****, de a alege cu care dintre părinți vrea să locuiască după atingerea acestei vârste, intervenite la *****. A modificat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor ***** stabilită de instanța de judecată în baza hotărârii judecătorești, emisă de Judecătoria Ciocana mun. Chișinău, nr. 2-3726/2014 din 30 ianuarie 2015, și a încasat de la Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov pensia pentru întreținerea copilului minor ***** într-o sumă bănească fixă în mărime de 2 500 lei lunar, începând cu 11 octombrie 2022 (data adresării în instanța de judecată) până la atingerea de către copilul minor a majoratului. A încasat de la Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 100 lei, cheltuielile legate de traducerea înscrisurilor în sumă de 480 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1 926 lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă și legală soluția instanței de fond cu privire la temeinicia parțială a acțiunii depuse de Popov Natalia.

Referitor la pretenția cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor

În temeiul prevederilor art. 63 alin. (1^1)-(3) din Codul familiei, în cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de ***** alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor. Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de ***** refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial.

În speță, instanța de fond corect a aplicat prevederile articolului 63 din Codul familiei, și anume ținând cont că copilul minor *****, născută la *****, la data examinării cauzei avea deja împlinită vârsta de *****, iar vârsta de ***** a intervenit la *****, lipsește temeiul legal de a determina domiciliul copilului minor cu unul dintre părinți.

Concomitent, din explicațiile părților s-a stabilit că după desfacerea căsătoriei, copilul minor ***** a rămas să locuiască împreună cu mama sa și în prezent se află la educația și întreținerea acesteia, fapt care nu a fost negat de partea adversă.

Conform art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din parţi nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

În acest sens, instanța de fond corect a conchis că legislația în vigoare nu permite intervenția instanței în această situație, anume de a stabili domiciliul minorului de *****, legea stabilind și reglementând expres situația faptică.

Respectiv, prima instanță întemeiat a admis parțial pretenția cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și anume constatarea dreptului copilului

minor *****, care a atins vârsta de *****, de a alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască după atingerea acestei vârste.

Totodată, Colegiul judiciar reține că apelantul/pârât nu a obiectat pe marginea pretenției cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor și nu a solicitat casarea hotărârii instanței de fond, în această parte.

Referitor la pretenția de modificare a cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor

Conform art. 46 din Codul familiei, drepturile şi obligaţiile reciproce ale părinţilor şi copiilor rezultă din provenienţa copiilor, atestată în modul stabilit de lege, iar în temeiul art. 58 alin. (1) din același cod, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

În corespundere cu prevederile art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

Iar, în temeiul art. 110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanţa judecătorească, luînd în considerare şi alte circumstanţe importante ale părţilor, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreţinere sau să-l scutească pe debitorul întreţinerii de plata acesteia.

Colegiul judiciar reține faptul că, starea materială reprezintă situaţia socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreţinerea unei vieţi decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile şi mobile deţinute în proprietate, a veniturilor obţinute din activităţi generatoare de profit, precum şi a factorilor ce influenţează nemijlocit aspectul economic al persoanei.

De dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreţinere pot beneficia, în egală măsură, ambii părinţi, în dependenţă de starea materială şi familială a acestora, fiind suficientă în acest sens, întrunirea cel puţin a uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situaţiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esenţială, sarcina aprecierii respective aparținând în exclusivitate instanţei competente să o examineze.

Totodată, instanţa de judecată urmează a ţine cont de principiul interesului superior al copilului, consacrat la art. 9 din Convenţia cu privire la drepturile copilului, la care Republica Moldova este parte, de menţinerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinţi care nu se află în relaţie de căsătorie, precum

şi de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreţinere pentru fiecare copil în parte.

Mai mult ca atât, modificarea (micşorarea sau majorarea) cuantumului pensiei de întreţinere nu trebuie să favorizeze interesele copilului în detrimentul altuia, mărimea acesteia trebuie să fie una rezonabilă şi echitabilă, determinată în exclusivitate de instanţa de judecată, a cărei discreţie decizională nu trebuie să depăşească cadrul legal pertinent.

Raportând normele legal enunțate la circumstanțele speței deduse judecății, instanța de apel reține că prima instanță corect a concluzionat asupra temeiniciei cererii privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, prin majorarea acesteia.

În acest sens, Colegiul judiciar reiterează că, prin hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 30 ianuarie 2015, s-a dispus încasarea de la Popov Anatolie în beneficiul Nataliei Popov pensia pentru întreținerea copilului minor, fiica *****, în mărime de 1 000 lei lunar, începând cu 29 octombrie 2014 până la schimbarea situației materiale ale părților, dar nu mai mult decât majoratul copilului (f.d. 25).

Prin cererea de chemare în judecată înaintată, reclamanta Popov Natalia a solicitat modificarea pensiei de întreținere a copilului minor, stabilită prin hotărârea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 30 ianuarie 2015, și încasarea din contul lui Popov Anatolia a pensiei de întreținere a copilului minor, de la data depunerii cererii până la atingerea majoratului, într-o sumă bănească fixă, în cuantum de 4 000 lei lunar.

La caz, Colegiul judiciar constată că instanța de fond a ajuns la concluzia de a majora cuantumul pensiei de întreținere pentru copilul minor de la 1 000 de lei lunar la 2 500 lei lunar.

Conform articolului 18 alin. (1) al Convenţiei privind drepturile copiilor, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Conform art. 27 alin. (2) al aceleiaşi Convenţii, părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a

asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

Astfel, instanţa relevă că întreţinerea oferită de părinte trebuie să corespundă integral necesităţilor respective şi să asigure dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului la un nivel corespunzător şi suficient pentru a nu leza interesele copilului.

Din considerentele menționate și pornind de la premisa că, apelantul/pârât este obligat în virtutea calităţii sale de părinte să asigure copiilor săi dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială la un nivel respectiv, pentru a nu leza interesele acestora, Colegiul civil reține că prima instanță a făcut o justă concluzie cu privire la aceea că este necesar de a încasa suma de 2 500 lei lunar, pensia pentru întreținerea copilului minor - *****, născută la *****.

Instanța de apel punctează că, stabilirea unei indemnizații de întreținere a copilului minor mai mică sau mai mare, decât cea stabilită de prima instanță, ar pune părțile reciproc într-o situaţie materială mai defavorabilă. Or, în virtutea calității de părinte, ambii în egală măsură urmează să contribuie la educația și întreținerea copiilor minori.

În aceiași ordine de idei, instanța de apel remarcă că atât apelantul/pârât a invocat că are la întreținere încă un copil minor Popov Donilelli, născut la 12 februarie 2016, iar reclamanta/apelantă are la întreținere pe mama sa bolnavă.

Prin urmare, este cert că ambele părți sunt în poziții similare, având în grija acestora și alte persoane la întreținere.

În acest aspect, la stabilirea cuantumului pensiei de întreţinere pentru copilul minor, instanţa de apel reiterează dispoziţiile art. 58 alin. (1) şi art. 74 alin. (1) Codul familiei, care expres prevăd că părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Tot aceste dispoziţii se conţin şi în art. 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului, care prevede că ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rând de interesele acestuia.

În conexiunea celor relatate, instanţa de apel notează că normele de drept naţional şi internaţional stabilesc că răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării lui le revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de

conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului, iar părinţilor care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

La caz, se mai reţine că, apelantul a făcut trimitere la informația Biroului Național de Statistică privind minimul de existență pentru un copil, care constituie suma de 2 261,50 lei și care urmează a fi împărțită la ambii părinți.

Cu referire la acest aspect, instanța de apel menționează că, cuantumul stabilit de Biroul Național de Statistică este unul orientativ și nu obligatoriu. Or, această sumă reflectă minimul de existență, adică volumul minim de produse şi servicii, necesare pentru satisfacerea cerinţelor primordiale, asigurarea menţinerii sănătăţii şi susţinerea vitalităţii, însă cheltuielile reale de întreținere ale unui copil sunt mult mai mari.

În această ordine de idei, Colegiul civil ține să menționeze că, părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.

Din acest motiv, suma propusă de apelant în cuantum de 1 130,75 lei lunar, nu poate fi acceptată, deoarece necesitățile specifice vârstei copilului reclamă costuri ce depășesc simpla întreținere.

În finalitatea celor expuse, Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă și legală concluzia instanței de fond precum că este proporțională și echitabilă admiterea parțială a pretenției de modificare a cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor ***** stabilit în mărime de 1 000 lei, cu încasarea de la pârât în beneficiul reclamantei a pensiei de întreținere în mărime de 2 500 lei lunar, începând cu data depunerii cererii și anume 11 octombrie 2022, și până la atingerea majoratului copilului minor.

Conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În acord cu dispozițiile art. 96 alin. (1), alin. (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii

care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

În conformitate cu art. 63 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenței juridice la apărarea drepturilor și intereselor lui legitime în cauzele penale, civile și administrative urmează a fi compensate integral și proporțional cerințelor admise (respinse) de partea adversă.

În acest sens, Colegiul civil subliniază că sumele cheltuite de părți cu ocazia îndeplinirii actelor de procedură corespunzătoare poziției lor procesuale, pe parcursul desfășurării cauzelor civile, reprezintă cheltuieli de judecată, iar conform art. 90 lit. i) din Codul de procedură civilă, cheltuielile de asistență juridică fac parte din cheltuielile de judecare a cauzei.

Cheltuielile de judecare a cauzei pornesc de la principiul independenței procesuale a fiecărei părți în procesul civil și au caracter de sancțiune procedurală, iar ca fundament răspunderea civilă delictuală și culpa procesuală a părții care a pierdut procesul. Prin obligarea la plata acestora trebuie să se realizeze acoperirea integrală a prejudiciului cauzat părții care a câștigat procesul.

Aici necesită a fi evidenţiat că pentru a determina cuantumul compensației acordate și pentru a face o apreciere corectă, se va ține cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; b) aportul avocatului la soluționarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obținut; g) restricțiile de timp impuse de client şi de circumstanțele cauzei; h) natura şi durata relației dintre avocat şi client; i) experiența, reputația şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alți factori, la discreția instanței.

Pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistenţa juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.

Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Prin urmare, instanța de apel relevă că la determinarea temeiniciei cuantumului asistenţei juridice în mărime de 3 852 lei, de care a beneficiat reclamanta/apelantă, reieșind din complexitatea cauzei, timpul şi volumul serviciilor prestate de avocat, consideră că suma încasată în mărime de 1 926 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, este reală, necesară şi rezonabilă.

În concluzie, Colegiul judiciar constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinii şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temei pentru admiterea apelului nu sunt.

În acest sens, Colegiul civil relevă că argumentele invocate de apelanți, în susținerea poziției lor, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel declarată de avocata Sîrbu-Beșliu Irina în interesele lui Popov Anatolie și apelul incident declarat de Popov Natalia, și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de avocata Sîrbu-Beșliu Irina în interesele lui Popov Anatolie și apelul incident declarat de Popov Natalia.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 8 noiembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Popov Natalia împotriva lui Popov Anatolie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Malîi Ala

Judecătorii: Cașcaval Andrei

Mămăligă Natalia